

20. století (nebo alespoň jejich vybraným aspektům) nevěnovala nikdy tak velká pozornost jako v „Osudových osmičkách“. Monografii lze tedy hodnotit jako důležitý článek složité mozaiky poznání dějin města, v němž žijeme. Převážná část výkladu nebyla doposud nikde publikována a množství informací zůstalo až do vydání knihy veřejnosti zcela neznámým. Ocenění si zaslouží také grafické zpracování díla, včetně náležitého opatření obrazovou přílohou. Snad jsou poslední řádky této recenze správnou příležitostí vyslovit provokativní myšlenku na závěr: nedozrál už konečně čas na to zamyslet se, zda by nebylo vhodné upustit od realizace podobných projektů (byť mohou být sebevíc prospěšné) a začít systematicky pracovat na dokončení syntetického výkladu o hranických dějinách!

PETR KADLEC

VÝTVARNÍ UMĚLCI MĚSTA HRANIC

Hranice, Město Hranice 2009, 160 s.

Reprezentativní vázaná barevná kniha formátu A4, všechny texty v češtině, němčině i angličtině. To jsou první dojmy a naladí čtenáře a diváky příznivě. Grafické řešení je vkusné, byť ne skvělé, několik fotografií kazí nízké rozlišení, ale většinou i fotografie vyšly dobře. Při listování se však objevují otazníky po žánrovém vymezení knihy. Pokud jde primárně o katalog současných hranických výtvarníků, který má sloužit k jejich propagaci, pak jsou velkorysá výprava knihy a její náklad (1000 ks) vlastně nenáležité, protože prodejnost takového katalogu je nízká a možnost efektivně rozdávat rozměrnou knihu také není nejvyšší. Jiná věc by byla, kdyby se jednalo o pojednání o hranických výtvarnících v průběhu posledních staletí, byť by to bylo pojednání jen formou biogramů s ukázkami děl. V historickém přehledu Renaty Skřebské (Hraničtí malíři od konce 18. století do počátku 20. století) jsou zmíněni pouze malíři (ne tedy sochaři a další výtvarné profese), pro 16.–18. století jsou to pouze tři jména, ačkoliv především Bohumír Indra otiskl medailony celé řady výtvarníků spjatých s Hranicemi v té době. Období 19. století je v knize popsáno vydatněji, ale Josefa H. A. Gallaše (jehož obraz Čtrnácti svatých pomocníků byl v interiéru Kostelíčka identifikován už v roce 2002), Friedricha Kulnigga (autora několika olejů s hranickou tematikou) a další zde nenajdeme. Stať Radovana Langer a Hany Svobodové (Výtvarná scéna po roce 1945 do současnosti) už se zdaleka neomezuje jen na malíře, podrobněji zmiňuje několik jmen, jimž se nedostalo samostatných portrétů, reflektuje zejména situaci 70.–90. let 20. století, zatímco o předcházejících desetiletích toho mnoho neobsahuje (první polovina 20. století vlastně není tématem ani tohoto ani předchozího textu). Další dvě třetiny knihy tvoří katalog čtrnácti současných a dvou relativně nedávno zemřelých (Zdeněk Smejkal r. 2006, Ladislav Vlodek r. 1996) hranických tvůrců – biogram, kunsthistorický portrét a ukázky z díla. Jsou zde výtvarníci, kteří obrazně řečeno hrají první ligu, jsou zde kvalitní regionální umělci i ukázky slabší úrovně (ale nic vysloveně slabého). Otázku, zda tento pelmel nakonec nedělá špatnou službu jedněm, druhým i třetím, nechme bez odpovědi. Můžeme to vnímat i pozitivně – jde o přehled stavu bez hodnotících kritérií.

Celkově se zdá, že kniha byla vydána v ne zcela vykrytalizované podobě, jak je dnes ostatně běžné. Vždy se najde dost objektivních či aspoň pochopitelných důvodů. Což nemyslím ironicky. Ale je to škoda.

Kdybych si směl dovolit uvažovat, jaké by to bylo ideálním světě, pak by v Hranicích existovalo občanské sdružení Kruh hranických výtvarníků (1989–1998 to bylo Volné sdružení hranických výtvarníků, jak uvádí kniha), které by jednou za dva roky pořádalo společnou prodejní výstavu, a recenzovaný tisk by byl jejich propagačním katalogem, záslužně financovaný z větší části městem. A kromě toho by se našel (kunst)historik, který by z vlastního zájmu zpracoval přehled hranických výtvarníků v širokém spektru od malířů přes sochaře až po fotografy. (Vlastně jediným výtvarníkem-fotografem v knize je Tomáš Pospěch, přičemž hranických umě-

95 leckých fotografií byla a je samozřejmě celá řada, byť třeba Pospěchovy úrovně většina z nich nedosáhla.) Schválně zdůrazňuji, že by tento muž, či žena pracoval/a z vlastního zájmu, a ne jen reagoval na nějakou poptávku, většinou ještě limitovanou časem v řádu měsíců. No a knihu by pak krásně vypravenu vydal někdo s podporou města či rovnou město samo. Byla by to pečlivě připravená kniha, výsledek několikaletého, když už ne celoživotního úsilí. A lidé by rádi a pozorně četli. Jak by to bylo krásné!

JARO JÁROŠÍK

Martin Vévoda

FARÁŘI V DRAHOTUŠÍCH

Drahotuše 2010, 70 s.

Martin Vévoda (*1979) působil jako drahotušský kaplan v letech 2008–2010 a přesto, že to byla doba poměrně krátká, pojal úmysl shromáždit údaje o kněžích drahotušské farnosti a svůj projekt dotáhl do šťastného konce.

Autor měl z čeho vycházet, protože drahotušská farnost je mimořádně dobře pokryta kronikářskými zápisy už od 18. století (mimochodem: rozsáhlá monografie o Drahotuších z roku 2008 využila tyto bohaté zápisy mnohem méně než by si zasloužily). Ty byly hlavním zdrojem informací pro první část knihy obsahující přehled drahotušských farářů a kooperátorů (kaplanů), druhá část s přehledem kněží pocházejících z drahotušské farnosti se zase mohla opřít o přehled P. Jana Baďury Duchovenstvo narozené v děkanství lipenském (Záhorská kronika XIV). Tyto údaje pak byly doplňovány z dalších zdrojů. Vzhledem k rychlosti, s níž text vznikl, samozřejmě nemůžeme čekat „nová“ data vzešlá z archivního výzkumu nebo vyčerpávající excerptci existující literatury. Jinak bychom např. v knížce našli, že drahotušský kooperátor a pozdější hranický farář Ignác (Hynek) Schumbera se narodil v Hranicích 26. února 1798, a ne jen že „přišel ze Strítěže“. Možnost prakticky neomezeně doplňovat a poopravovat ovšem patří k tomuto žánru biografických slovníků, nikdo není schopen obsáhnout vše, co „je známo“, či dokonce vše, co by se dalo zjistit.

Musíme ovšem ocenit, že text je zpracován svědomitě a vzhledem k tomu, že autor je knězem, orientuje se bez problémů v kanonickém právu i liturgii. Díky tomu je pak např. na správnou míru uveden tradovaný omyl, že drahotušský kostel, přestavěný v letech 1784–1788, byl vysvěcen až v roce 1810. Díky Vévodovi zjišťujeme, že kostel byl 19. října 1788 benedikován lipenským děkanem Janem Hauschildem a 19. července 1810 konsekrován Aloisem hr. Krakovským z Kolovrat, světicím biskupem olomouckým.

Pro zájemce o místní historii, v níž hrála církevní správa roli významnou, je to důležitá příručka, a pokud se podaří zajistit její širší dostupnost v knihovnách, na internetu a podobně, bude jistě i využívána (poznámka: text byl díky pochopení autora brzy po vydání volně přístupně také na stránce www.historie.hranet.cz).

Rád bych si ještě neodpustil jednu poznámku, která mě napadla při pohledu na kalendář Děkanát Hranice 2011, vydaný opět drahotušskou farností, což je v nejbližším regionu, pokud vím, unikum. Stolní kalendář je běžný reklamní produkt a je vlastně s podivem, že místní církev se k němu dopracovala až nyní. Vnímat farnost jako na svého druhu firmu – nebo, aby to nebylo moc „provokativní“, jako instituci typu město, nezisková organizace atd. – může být nakonec pozitivní změnou. Všechny tyto firmy, ať už usilují o ziskovost či neziskovost, vědí, že „musí být vidět“. Možná je to trapný svět, v němž žijeme, ale jsme postaveni právě do něj, a ne jinak, takže i církev „musí být vidět“, aby mohla plnit své úkoly. A při srovnání s firmou pak dokonce člověka napadne, zda by nebylo osvěžující si jasně definovat produkt, který církev chce nabízet, jaké jsou její cílové skupiny, jaké marketingové nástroje může použít atd.

JN